



Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (devītā palāta)

2023. gada 17. maijā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Eiropas Savienības Tiesas statūti – 23. panta pirmā daļa – Tiesvedības apturēšana pamatlietā, ko veikusi valsts tiesa, kas iesniegusi Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam – Daļējas apturēšanas iespēja

Lietā C-176/22

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Spetsializiran nakazatelen sad* (specializētā krimināltiesā, Bulgārija) iesniegusi ar lēmumu, kas pieņemts 2022. gada 8. martā un tajā pašā dienā reģistrēts Tiesā, kriminālprocesā pret

BK,

ZhP,

piedaloties

Spetsializirana prokuratura,

TIESA (devītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja L. S. Rosi [*L. S. Rossi*], tiesneši K. Likurgs [*C. Lycourgos*] (referents), ceturtās palātas priekšsēdētājs, un O. Spinjana-Matei [*O. Spineanu-Matei*],

ģenerālvokāte: T. Čapeta [*T. Čapeta*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

- Bulgārijas valdības vārdā – *T. Mitova* un *E. Petranova*, pārstāves,
- Eiropas Komisijas vārdā – *F. Erlbacher*, *E. Rousseva* un *M. Wasmeier*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerālvokātes uzklausišanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

* Tiesvedības valoda – bulgāru.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantu.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts kriminālprocesā pret BK un ZhP par faktiem, kas kvalificēti kā koruptīvas darbības.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. panta pirmā daļa noteic:
“Gadījumos, uz kuriem attiecas [LESD] 267. pants, attiecīgā dalībvalsts dara zināmu Tiesai savu lēmumu apturēt lietas izskatīšanu un nodot lietu Tiesai. Tiesas sekretārs šo lēmumu pēc tam paziņo pusēm, dalībvalstīm un [Eiropas] Komisijai, kā arī [Eiropas] Savienības iestādei vai struktūrai, kas pieņēmusi aktu, kura spēkā esamība vai interpretācija tiek apstrīdēta.”

Bulgārijas tiesības

- 4 No lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka saskaņā ar pamatlietai piemērojamajām procesuālajām tiesību normām tad, kad valsts tiesa ir iesniegusi Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, tiesvedība krimināllietā tiek apturēta.

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 5 2021. gada 26. februārī *Spetsialirizana prokuratura* (specializētā prokuratūra, Bulgārija) nodeva iesniedzējtiesai apsūdzības rakstu pret BK un ZhP saistībā ar apsūdzību par iespējamām koruptīvām darbībām, ko viņi esot veikuši kā policijas izmeklēšanas iestāžu darbinieki.
- 6 BK iebilda pret prokuratūras izvirzīto koruptīvo darbību juridisko kvalifikāciju. Lai noskaidrotu, kādas ir tās pilnvaras, lai pārkvalificētu attiecīgo noziedzīgo nodarījumu bez iepriekšējas kriminālvajāšanai pakļautās personas informēšanas, iesniedzējtiesa iesniedza Tiesā lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2012/13/ES (2012. gada 22. maijs) par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā (OV 2012, L 142, 1. lpp.) 6. panta 3. un 4. punkta un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta 2. punkta interpretāciju. Šis lūgums ir lietas C-175/22 priekšmets.
- 7 Turklāt BK un ZhP ir apstrīdējuši veidu, kādā notika viņu aizturēšana, kā arī iezīmētās naudas summas konstatēšanu ZhP birojā. BK un ZhP aizturēšana notika viņu dienesta telpās, kuru gaiteni ir aprīkoti ar videonovērošanas kamerām, ar kurām tika ierakstīta daļa no šīs aizturēšanas un naudas summas konstatēšanas.

- 8 Iesniedzējtiesa norāda, ka līdz šī prejudiciālā nolēmuma iesniegšanas brīdim dažas no šajā aizturēšanā iesaistītajām personām tika nopratinātas un tika pārbaudīta daļa no attiecīgajiem videoierakstiem. Tomēr šī tiesa uzsver, ka tai ir jānopratina vismaz trīs citas personas un jāpārbauda pārējā šo videoierakstu daļa, kā arī ar slēpto videokameru un slēpto mikrofonu veiktie ieraksti.
- 9 Minētā tiesa uzsver, ka no tehniskā viedokļa nav nekādu šķēršļu tam, lai tā turpinātu izvērtēt tās izskatīšanā esošo lietu, kā arī savākt pierādījumus, lai noteiktu apgalvoto faktu patiesumu un saturu. Šiem elementiem neesot saiknes ar prejudiciālajiem jautājumiem, kurus tā ir uzdevusi lietā C-175/22. Pēc minēto pierādījumu elementu iegūšanas iesniedzējtiesa varētu pilnībā apturēt tiesvedību pamatlietā līdz brīdim, kad tā saņems Tiesas atbildes uz šiem jautājumiem. Pēc šo atbilžu saņemšanas tā varētu atjaunot šo tiesvedību, vajadzības gadījumā informējot kriminālvajāšanai pakļauto personu par iespējamu attiecīgo faktu pārkvalifikāciju, un pēc lietas dalībnieku uzklaušanās izlemt lietu pēc būtības.
- 10 Tomēr šī tiesa vēlas noskaidrot, vai, ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantu, tā var turpināt izskatīt lietu pēc būtības, konkrēti, lai turpinātu pierādījumu savākšanu pēc tam, kad Tiesai uzdots prejudiciālais jautājums lietā C-175/22.
- 11 Iesniedzējtiesa uzskata, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu noteikti nozīmē, ka tai ir jāaptur tiesvedība pamatlietā attiecībā uz tiem jautājumiem, kas uzdoti saistībā ar šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. Ja tas tā ir, tā uzskata, ka šī tiesvedība varētu turpināties attiecībā uz tiem aspektiem, kas nav minētā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets, ņemot vērā, ka, pirms nav saņemtas Tiesas atbildes uz šiem jautājumiem, lēmumu pēc būtības nevar pieņemt.
- 12 Šāda pieeja ļaujot nezaudēt laiku saistībā ar minētās tiesvedības apturēšanu, kas sekmējot tiesību uz laikus veiktu lietas izskatīšanu ievērošanu atbilstoši Pamattiesību hartas 47. panta otrajai daļai.
- 13 Valsts tiesas pamatuzdevums esot tās izskatīšanā esošās lietas iztiesāšana, un Savienības tiesībās jautājums par tiesvedības apturēšanu pamatlietā esot regulēts tikai tiktāl, ciktāl šī apturēšana ir nepieciešama, lai garantētu Tiesas lēmuma lietderīgu iedarbību.
- 14 Iesniedzējtiesa vērs uzmanību, ka tā ir pilnībā apturējusi tiesvedību pamatlietā, gaidot Tiesas atbildi uz šajā lietā uzdoto jautājumu.
- 15 Šādos apstākļos *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināltiesā, Bulgārija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:
- “Vai Tiesas statūtu 23. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to valsts tiesai, kas ir iesniegusi lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar LESD 267. pantu, ir pienākums apturēt pamatlietas izskatīšanu kopumā, vai arī pietiek ar to, ka lietas izskatīšana tiek apturēta tikai tajā daļā, kas attiecas uz prejudiciālo jautājumu?”
- 16 Ar 2022. gada 5. augusta vēstuli *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa, Bulgārija) informēja Tiesu, ka pēc tiesību normu grozījumiem, kas stājās spēkā 2022. gada 27. jūlijā, *Spetsializiran nakazatelen sad* (specializētā krimināllietu tiesa) ir likvidēta un no šī datuma dažas krimināllietas, kas bija šīs tiesas izskatīšanā, tostarp pamatlieta, ir tikušas nodotas *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa).

Par prejudiciālā jautājuma pieņemamību

- 17 Bulgārijas valdība apgalvo, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir nepieņemams, tāpēc ka iesniedzējtiesa nav sniegusi Tiesai faktiskos un tiesību elementus, kas nepieciešami, lai tā varētu sniegt Savienības tiesību interpretāciju, kas būtu lietderīga šai iesniedzējtiesai.
- 18 Konkrēti šī valdība norāda, ka Kriminālprocesa kodeksa 488. pants, kas nav norādīts lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, it īpaši attiecas uz tiesvedības apturēšanu krimināllietā, kad Tiesai ir iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu tādā lietā kā pamatlieta. Saskaņā ar šo pantu un neskarot pārbaudi, kas attiecīgā gadījumā jāveic valsts tiesai, tiesvedība pamatlietā tiek pilnībā apturēta, bet var tikt atjaunota, pirms Tiesa lemj par šo lūgumu, ja tas ir nepieciešams, lai savāktu un saglabātu pierādījumus.
- 19 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa ir uzdevusi saistībā ar pašas noteikto tiesisko regulējumu un faktiskajiem apstākļiem un kuru precizitāte Tiesai nav jāpārbauda, attiecas nozīmīguma prezumpcija. Atteikties lemt par valsts tiesas iesniegto lūgumu Tiesa var tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas apstākļiem vai tās priekšmetu, ja problēmai ir hipotētisks raksturs vai arī ja Tiesai nav zināmi faktiskie un tiesiskie apstākļi, kas vajadzīgi, lai sniegtu lietderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedums, 2022. gada 15. decembris, *Veejaam un Espo*, C-470/20, EU:C:2022:981, 51. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 20 Šajā ziņā atbilstoši Tiesas Reglamenta 94. panta b) punktam lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu papildus Tiesai uzdoto prejudiciālo jautājumu formulējumam jābūt ietvertam to valsts tiesību normu saturam, kas varētu būt piemērojamas konkrētajā lietā un attiecīgā gadījumā atbilstošajai valsts judikatūrai. Šī prasība ir atspoguļota arī Ieteikumu valstu tiesām par prejudiciālā nolēmuma tiesvedības ierosināšanu 15. un 16. punktā (OV 2019, C 380, 1. lpp.)
- 21 Izskatāmajā lietā, kā tas arī norādīts šī sprieduma 9. punktā, iesniedzējtiesa izskaidro, kādas ir tās iespējas piemērojamo procesuālo tiesību normu ietvaros. Turklāt prejudiciālais jautājums ir formulēts tā, ka uz to var lietderīgi atbildēt, neatsaucoties uz valsts tiesību normām.
- 22 Tāpēc lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

Par prejudiciālo jautājumu

- 23 Ar uzdoto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj to, ka valsts tiesa, kas iesniegusi lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, aptur tiesvedību pamatlietā tikai attiecībā uz tiem aspektiem, kurus var ietekmēt Tiesas atbilde uz šo lūgumu.
- 24 Šajā ziņā ir jāatgādina – ja konkrētajā jautājumā nav Savienības tiesiskā regulējuma, saskaņā ar procesuālās autonomijas principu katras dalībvalsts tiesību sistēmā ir jāparedz procesuāli noteikumi attiecībā uz prasībām tiesās, kas vērstas uz to tiesību aizsardzību, kuras attiecīgajām personām ir noteiktas Savienības tiesībās (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1976. gada 16. decembris, *Rewe-Zentralfinanz* un *Rewe-Zentral*, 33/76, EU:C:1976:188, 5. punkts, kā arī 2021. gada 22. aprīlis, *Profi Credit Slovakia*, C-485/19, EU:C:2021:313, 52. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 25 Tomēr šis princips, ievērojot līdzvērtības un efektivitātes principus, ir piemērojams, lai nodrošinātu piemērojamo Savienības tiesību normu lietderīgu iedarbību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 3. jūnijs, *Bankia*, C-910/19, EU:C:2021:433, 45. punkts un tajā minētā judikatūra). Konkrēti saskaņā ar efektivitātes principu dalībvalstis nedrīkst īstenot savu procesuālo autonomiju tā, lai tas padarītu praktiski neiespējamu vai pārmērīgi sarežģītu to tiesību izmantošanu, kas piešķirtas ar Savienības tiesībām (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1983. gada 9. novembris, *San Giorgio*, 199/82, EU:C:1983:318, 14. punkts., un 2022. gada 24. novembris, *Varhoven administrativen sad* (Apstrīdētās tiesību normas atcelšana), C-289/21, EU:C:2022:920, 33. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 26 Attiecībā uz prejudiciālā nolēmuma tiesvedību ir jāatgādina, ka ar LESD 267. pantu ir izveidots tiesnešu dialogs starp Tiesu un dalībvalstu tiesām, lai nodrošinātu Savienības tiesību vienveidīgu interpretāciju, tādējādi ļaujot nodrošināt to saskaņību, pilnīgu iedarbību un autonomiju, kā arī – galu galā – ar Līgumiem izveidoto tiesību īpašo raksturu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2022. gada 29. marts, *Getin Noble Bank*, C-132/20, EU:C:2022:235, 71. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 27 Pastāvīgās judikatūras atziņa ir, ka šādā tiesvedībā taisīts spriedums ir saistošs valsts tiesai attiecībā uz Savienības tiesību interpretāciju risinājumam lietā, kuru tā izskata (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1977. gada 3. februāris, *Benedetti*, 52/76, EU:C:1977:16, 26. punkts, un 2022. gada 22. februāris, RS (Konstitucionālās tiesas sprieduma iedarbība), C-430/21, EU:C:2022:99, 74. punkts).
- 28 Taču minētās tiesvedības lietderīgo iedarbību nepadara praktiski neiespējamu vai pārmērīgi sarežģītu valsts tiesību norma, kas laikposmā starp datumu, kurā Tiesā vērsas ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu un datumu, kurā šī tiesa ar rīkojumu vai spriedumu atbild uz šo lūgumu, ļauj turpināt tiesvedību pamatlietā, lai veiktu procesuālās darbības, kuras iesniedzējtiesa uzskata par nepieciešamām un kuras attiecas uz tiem aspektiem, kas nav saistīti ar uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem, proti, procesuālās darbības, kuras iesniedzējtiesai pamatlietā nevar traucēt izpildīt šo rīkojumu vai šo spriedumu.
- 29 Šo secinājumu apstiprina fakts, ka iesniedzējtiesai ir jāizvērtē, kurā procesuālajā posmā ir lietderīgi vērsties Tiesā ar šādu lūgumu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1991. gada 27. jūnijs, *Mecanarte*, C-348/89, EU:C:1991:278, 49. punkts, kā arī 2016. gada 7. aprīlis, *Degano Trasporti*, C-546/14, EU:C:2016:206, 16. un 17. punkts).
- 30 Tādējādi, tā kā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesā var vērsties pat agrīnā tiesvedības pamatlietā stadijā, iesniedzējtiesai, gaidot Tiesas atbildi uz šo lūgumu, ir jābūt tiesīgai turpināt šo tiesvedību saistībā ar procesuālajām darbībām, kuras tā uzskata par nepieciešamām un kuras nav saistītas ar uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem.
- 31 Ir jānorāda, ka šī argumentācija netieši ir izmantota 2021. gada 21. decembra spriedumā *Euro Box Promotion* u.c. (C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 un C-840/19, EU:C:2021:1034). Tā, šī sprieduma 80. punktā Tiesa norādīja, ka pēc tam, kad tai tika iesniegts attiecīgais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu lietās, kas ir pamatā minētajam spriedumam, iesniedzējtiesas lēmums par tiesvedības apturēšanu tika atcelts un tiesvedība pamatlietā tika atjaunota attiecībā uz jautājumiem, kas nav minēti lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu. Taču šī paša sprieduma 141. punktā Tiesa nolēma, ka minētais lūgums ir pieņemams, neuzskatot par nepieciešamu izvērtēt iespējamo Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. panta pārkāpumu.

- 32 Ievērojot visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj to, ka valsts tiesa, kas iesniegusi lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, aptur tiesvedību pamatlietā tikai attiecībā uz tiem aspektiem, kurus var ietekmēt Tiesas atbilde uz šo lūgumu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 33 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav pamatlietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (devītā palāta) nospriež:

Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj to, ka valsts tiesa, kas iesniegusi lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, aptur tiesvedību pamatlietā tikai attiecībā uz tiem aspektiem, kurus var ietekmēt Tiesas atbilde uz šo lūgumu.

[Paraksti]